Aktuellt från Strömstad akademi Nr 2018-09
News from Strömstad Academy No. 2018-09
30 september 2018

This is a bi-lingual Newsletter, written in Swedish and English.
All English text is written with Italic letters. You may especially note that Editor's corner *and* From your Chair *are written in both languages, first Swedish, then English.*

Anders Gustavsson: Redaktörens ruta *Editor's corner*

September månads vetenskapliga krönika i Strömstads Tidning den 29 september skrevs av **professor i teknik och social förändring Lars Ingelstam**. Han tar utgångspunkt i sin bok *Grannlaga – kontakter med ryssar och Ryssland*, 2017. Han varnar för att det ryska folket uppfattas som våra fiender. Det gäller i stället att bygga upp samarbeten.

Förslag till nya krönikor i Strömstads Tidning skickas till Mariana Back med adress: mariana.back@tekniskamuseet.se.

Rektor och fysiker Lars Broman presenterar tre nyinvalda ledamöter i Strömstad akademi. Han har intervjuats om akademins tioårsjubileum i tidningen Universitetsläraren den 26 september. Två nya skrifter har införts i akademins Fria skriftserie författade av professorerna Rune Wigblad respektive Lars Ingelstam.

Ryggkirurg och styrelseordförande Peter Fritzell rapporterar om aktuella nyheter inom Strömstad akademi. Styrelsemöte kommer att ske på Tekniska museet i Stockholm den 13 oktober. Den 19 oktober kommer Fritzell och jag att representera Strömstad akademi vid Högskolan Västs Akademiska högtid.

Didaktiker Åsa Morberg diskuterar på ett principiellt plan frågorna om Sverige borde ha en litterär kanon i likhet med flera andra länder.

Psykolog Gunnar Windahl diskuterar på ett filosofiskt plan frågor om faktum, alternativa fakta och faktaresistens.

Barnläkare Gudmund Bergqvist presenterar det föreläsningssamarbete som Strömstad akademis Göteborgsavdelning har inlett med Rotary Poseidon i Göteborg. Jag föreläser den 29 oktober om "Turism i Bohuslän i historisk belysning". Nyligen har antologin "Turismhistoria I Norden" utkommit där jag är medredaktör och artikelförfattare. Boken kan beställas på https://kgaa.bokorder.se/sv-SE/article/3542/turismhistoria-i-norden.

Litteraturvetare Erik Eriksson hade under september månad ett stipendium med placering på Strömstads rådhus för att skriva en självbiografi. Han presenterade sitt arbete vid en av Svenska kyrkans sopplunchеr I Strömstad. Journalist Marita Adamsson skrev ett utförligt reportage om detta föredrag om Erikssons mångfacetterade livshistoria och engagemang för

fredsfrågor i Strömstads Tidning den 27 september.

Arbetet med den nya hemsidan fortsätter i samarbete med webredaktör Jan Ternhag.

Jag vill inskärpa en tidigare uppmaning till alla ledamöter att kontrollera och komplettera uppgifterna om er på hemsidan. Försök också värva nya medlemmar till akademin, inte minst kvinnor. Skicka in förslag till rektor Lars Broman: lars.broman@stromstadakademi.se.

Jag önskar nya bidrag till oktobernumret av Nyhetsbrevet med deadline den 28 oktober 2018 under adressen anders.gustavsson@ikos.uio.no. Sänd kortare artiklar, debattinlägg och/eller recensioner av ny vetenskaplig litteratur. Svenska bidrag skall ha ett abstract på engelska.

Sänd också bidrag till Akademins skriftserie *Acta Academiae Stromstadiensis, AAS*, under adressen: gudmundberggvist@hotmail.com.

September´s scientific chronicle in Strömstad's newspaper on September 29 was written by ***professor in Technology and Social Change Lars Ingelstam.*** *He is based on his book Grannlaga - contacts with Russians and Russia, 2017. He warns that the Russian people are perceived as our enemies. Instead, it is important to build up partnerships.*

Proposals for new chronicles in Strömstad's newspaper may be sent to Mariana Back with address: mariana.back@tekniskamuseet.se.

Rector and physicist Lars Broman *presents three newly elected members in Strömstad Academy. He has been interviewed about the Academy's ten-year anniversary in the newspaper Universitetsläraren on September 26. Two new writings have been introduced in the Academy's Free Script series, written by the professors Rune Wigblad and Lars Ingelstam.*

Surgeon and chairman of the board Peter Fritzell *reports on current news within Strömstad Academy. Board meeting will take place at the Technical Museum in Stockholm on October 13. On October 19, Fritzell and I will represent Strömstad Academy at the Academic Festival of University West in Trollhättan.*

Didactics Åsa Morberg *discusses in principle if Sweden should have a literary canon like many other countries.*

Psychologist Gunnar Windahl *discusses on a philosophical basis questions about fact, alternative facts and resistance of facts.*

Pediatrician Gudmund Bergqvist *presents the lecture co-operation that the Gothenburg Department of Strömstad Academy has initiated with Rotary Poseidon in Gothenburg. I will lecture on October 29 on "Tourism in Bohuslän in historical lighting". Recently, the anthology "Tourism History in the Nordic Countries" has been published where I am co-editor and article writer. The book can be ordered at* https://kgaa.bokorder.se/sv-SE/article/3542/turismhistoria-i-norden.

Literature writer Erik Eriksson *had a scholarship with a placement at Strömstad Town Hall in September to write an autobiography. He presented his work at one of the Swedish church soup lunches in Strömstad. Journalist Marita Adamsson wrote a detailed report on this lecture on Eriksson's multi-faceted life story and commitment to peace issues in Strömstad´s Newspaper on September 27.*

The work on the new website continues designed with the help of webeditor Jan Ternhag. The website will also get an English version.

I want to urge a previous call for all members to verify and complete information on your websites. Also try to recruit new members to the Academy, not least women. Send suggestions to Rector Lars Broman: lars.broman@stromstadakademi.se.

I wish new contributions to the October issue of the Newsletter sent to my address with deadline on 28 October 2018: anders.gustavsson@ikos.uio.no. Send short articles, opinion

articles and/or reviews of new scientific literature. Swedish contributions shall have an abstract in English.

Please, send also contributions to the Academy's publication series Acta Academiae Stromstadiensis, AAS, to the address: gudmundberggvist@hotmail.com.

Bästa hälsningar, *Best regards,* Anders Gustavsson

Peter Fritzell: Från er ordförande *From your Chair*

Vi har just genomlevt ett riksdagsval i Sverige, och den politiska situationen är minst sagt oklar. Det innebär till exempel att sammansättningen i Strömstads kommun kommer att ändras och vi har framför oss ett arbete med att förankra akademin hos den nya politiska ledningen. Också våra fortsatta kontakter med Riksdagens Utbildningsutskott (http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/utbildningsutskottet/utbildningsutskottets-forskningsfragor/), och Rifo (https://v-a.se/), på engelska (https://v-a.se/english-portal/) kommer att påverkas av den slutliga politiska sammansättningen av dessa utskott. Vi avvaktar händelseutvecklingen med intresse

Arbetet med att konsolidera akademins alla verksamheter fortsätter alltså.

Arbetsgrupperna börjar alltmer ta form, och kommer att slutligen bestämmas på Styrelsemötet i Stockholm den 13 oktober. En prioriterad fråga är uppdatering/funktionaliteten av Hemsidan inkluderande löpande översättning.

Kurser: Vad gäller Gymnasiet i Strömstad så har det fått en ny rektor som Lasse har haft möten med och där det preliminärt diskuteras föreläsningar av akademins ledamöter varannan månad. Den kontakten verkar mycket lovande.

Högskolan Väst. Åsa Morberg och Carl Olivestam ska inom kort träffa representanter för Högskolan Väst i Trollhättan för att diskutera högskolekurser där akademin är inställd på att ställa resurser till förfogande för dessa doktorandkurser med syfte att ge högskolepoäng.

Strömstads Tidning. Krönikor publiceras här löpande månadsvis och året är fulltecknat. Mariana Back håller i detta.

Strömstads Museum. Detsamma gäller offentliga föreläsningar på Strömstads museum. Anders Gustavsson ansvarig.

Debatt. Rune Wigblad har sammanställt sina debattinlägg rörande Magnettåg, och dessa kommer att publiceras i akademins regi.

Vetenskapsdagarna i juni 2019 diskuteras intensivt, och vi kommer att förslå Styrelsen att hålla fast vid samma upplägg som förra året, dvs två halvdagar med fördjupade seminarier om 90 minuter samt två halvdagar med kortare presentationer (men lite längre än förra året, förslagsvis 15-20 minuter).

Ekonomin är fortsatt ett prioriterat område, men inget nytt finns att redovisa i skrivande stund. Vi har inte än fått besked från Strömstads kommunstyrelse om de 300 000 SEK vi ansökt om därifrån. På det kommande Styrelsemötet kommer Anki Hellberg att redovisa möjliga instanser där vi kan hitta pengar.

Med bästa hösthälsningar, Peter Fritzell

We have just experienced a parliamentary election in Sweden, and the political situation is unclear. This means, for example, that the political composition of the municipality of Strömstad will change and we have been working on anchoring the academy in the new political leadership. Also, our continued contacts with the Parliament Education Committee (http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/utbildningsutskottet/utbildningsutskottetforskningsfragor/), and Rifo (https://va.se/), in English (https://va.se/english-portal/), will be affected by the final political situation of these committees. We await the next couple of weeks/months with great interest. When all is clear we will contact the Education Committee again.

Meantime, the work on consolidating all the academy's activities continues.

Working groups: The working groups are slowly consolidating and will finally be decided on at the Board meeting in Stockholm October 13. A priority issue is the update / functionality of the website including translation of activities in the academy.

Courses: About the academy´s engagement in presentations at the Gymnasium in Strömstad, a new rector, who Lasse has met in person the other week, has declared great interest. We are currently discussing performances by fellows in the academy every second month. This seems very promising.

University West (Högskolan Väst). Åsa Morberg and Carl Olivestam will soon meet representatives of the University of West in Trollhättan and discuss university courses where the academy is willing to provide resources for these doctoral students with the aim of awarding higher education credits (Högskolepoäng).

Strömstad's newspaper (Strömstads Tidning): Chronicles are published monthly and the year is fully booked. Mariana Back is in charge.

Strömstad Museum. The same applies to public lectures at Strömstad Museum. Anders Gustavsson in charge.

Debate. Rune Wigblad has compiled his two-year debates on Magnettåg (Magnet train, Maglev) in the national press, and these will be published in the Academy's free series and available via the Homepage.

The science days/festival in Strömstad in June 2019 are discussed and we will propose that the Board adhere to the same structure as last year, i.e. two half-days with in-depth seminars of 90 minutes and two half-days with shorter presentations (but slightly longer than last year, preferably 15-20 minutes).

The economy is an ongoing priority area, but no news is available at the time of writing. We have not yet been notified of the city council of Strömstad about the 300,000 SEK we applied for the other month. At the forthcoming Board meeting, Anki Hellberg will report possible instances where we can find money.

With best greetings, Peter Fritzell

Lars Broman: Från er rektor *From your Vice Chancellor*

September Report from Strömstad

My wife and I spent last weekend in Strömstad since we were worried that the storm Knud *had hit our cottage, but everything was unharmed. I then got chances to meet some for Strömstad Academy important persons.*

Margareta Fredriksson, top politician in Strömstad and Strömstad's representative in the Academy's Board gave me some news following the national, regional and local elections on 9 September. It is not yet clear which group of political parties that will form the majority in the City Council and City Board. However, it seems like several of our best contacts with Strömstad politicians will step down from their present political positions. Margareta herself will instead be active in regional politics and has a seat in the Västra Götaland regional Council. So from 2019, we will get a new representative in our Board, and probably a new auditor as well. On the other hand, our two Bohuslän Supporting Fellows in the Swedish Parliament, Fredrik Christensson and Ulrika Heie defended their seats and are still MP:s.

I also met the new Rector of Strömstad Senior High School Martin Dalenius. He has already been active regarding sustainability, also on high level and was pleased that Strömstad Academy has similar interests. We discussed what could be done to increase the interest among high school students to become interested in academic studies. Too few applied for the Academic Inspiration course planned by University West and Strömstad municipality to start in October 2018, so this course has been postponed for one year. Instead, we decided to collaborate in a series of academic style lectures by Academy Fellows at Senior High during the present academic year with a start in November.

Finally I also met Communication Director Maria Kvarnbäck and Senior High's Pro-Rector Roz Lind for short chats.

Three New Academy Fellows

New Fellows 27 September 2017: Bode Janzon, Assistant Professor in History. Mats-Olof Mattsson, Professor of Cell Biology. Myrtill Simko, Germany, Professor of Cell Biology. I wish you all welcome to Strömstad Academy!

Two New Reports in the Academy's Free Publication Series

2018-09 FSS-6 Rune Wigblad, Två års debatterande om magnettåg utan resultat, 109 sid

2018-09 FSS-7 Lars Ingelstam *Technology as the Core Issue* 13 sid

The two reports are published open access and can be found here:
http://www.stromstadakademi.se/wp/index.php/skriftserier/fri-skriftserie/

It can be reported that also two new AAS Reports will be published shortly. They will be presented in the next Newsletter.

Falun Group Met 26 September

Seven Fellows living in the region Dalarna met for a joint lunch at Gamla Everket *in Falun: Sanne Godow-Bratt convener, Björn Hammarskjöld Mora, Johan Vestlund Leksand, Helena von Bergen Grycksbo, and Peter Fritzell, Sten Andersson and Lars Broman, all Falun. We*

discussed how the results of the election affects Strömstad Academy. Plans are to meet again before the end of 2018.

Academic Festival – Economic Report

Jag har nu räknat på akademiska högtiden och det ser ut så här:

INTÄKTER	
Försålda konsertbiljetter	8960:-
Bidrag från kommunen	20000:-
Betalade konf.avgifter	58740:-
Summa intäkter	**87700:-**
UTGIFTER	**89737:-**

Vi gick alltså back med 2% eller 2037:-. Budgeten för 2018 räknade med 18000:- back och stöd från kommunen med 15000:- dvs back 3000:-. Nästa år är det budgeterat nollresultat för akademiska högtiden, 60000 plus och 60000 minus.

Report from EuroSun 2018 10-13 September

In order of closing the international symposium ISREE 2017, held in Strömstad 17-19 June 2017 I gave an oral presentation during EuroSun 2018 i Rapperswil, Switzerland. My paper, titled On the Importance of Education When Implementing Renewable Energy and *co-authored with Tara Kandpal and Aadu Ott is submitted for publication open access in the conference proceedings – I'll let you know if/when so you can read it. Here is the Abstract:*

> *"The twelfth International Symposium on Renewable Energy Education ISREE was held in Strömstad, Sweden on 19-22 June 2017, twelve years after the eleventh ISREE. The re-started series of ISREE symposiums marks a renewed understanding that education is a vital part of implementation of renewable energy. Renewable energy education could gain by including aspects of revolution, evolution, enrichment and provocation of established educational approaches. It is important to identify important target groups regarding renewable energy education. This is discussed in the present paper. Furthermore, good methods are presented. It is important to understand that implementation of renewable energy is more than pure technology. We therefore suggest that it would be fruitful to make a "quantum jump" in renewable energy education: from "hard" discourses as science, technology and mathematics to more "soft" discourses like sociology of science, psychology and educational neuroscience."*

During the conference, ISES' Chair Dave Renné told that the next ISREE will take place in Santiago, Chile in November 2019.

University West Academic Festival 19 October

University West arranges an Academic Festival every second year, when the University's new Professors are inaugurated. Representatives from Strömstad Academy are invited to this event. This year our Chair Peter Fritzell and our Pro-Rector Anders Gustavsson will represent the Academy this year. Myself I am prevented from participating since I will be named Jubileumsdoktor *at a Graduation Ceremony at University of Göteborg that day.*

Boken Turismhistoria i Norden har utkommit

Nordiska nätverket i turismhistoria har utkommit med sin första antologi om turismhistoria i Norden. Vår prorektor Anders Gustavsson är medredaktör och har skrivit kapitlet *Turisternas möte med lokalbefolkning. Ojämlik-het kontra jämlikhet i ett förändringsperspektiv*. Om du är intresserad av boken, så kan den beställas via svensk bokhandel, t.ex. via www.bokus.com eller www.adlibris.com eller direkt via Kungliga Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur: https://kgaa.bokorder.se/sv-SE/article/3542/turismhistoria-i-norden och kommer förhoppningsvis så småningom även finnas på nordiska universitetsbibliotek. Kanske kan du t.o.m. föreslå ditt bibliotek att skaffa den? Det skulle uppskattas.

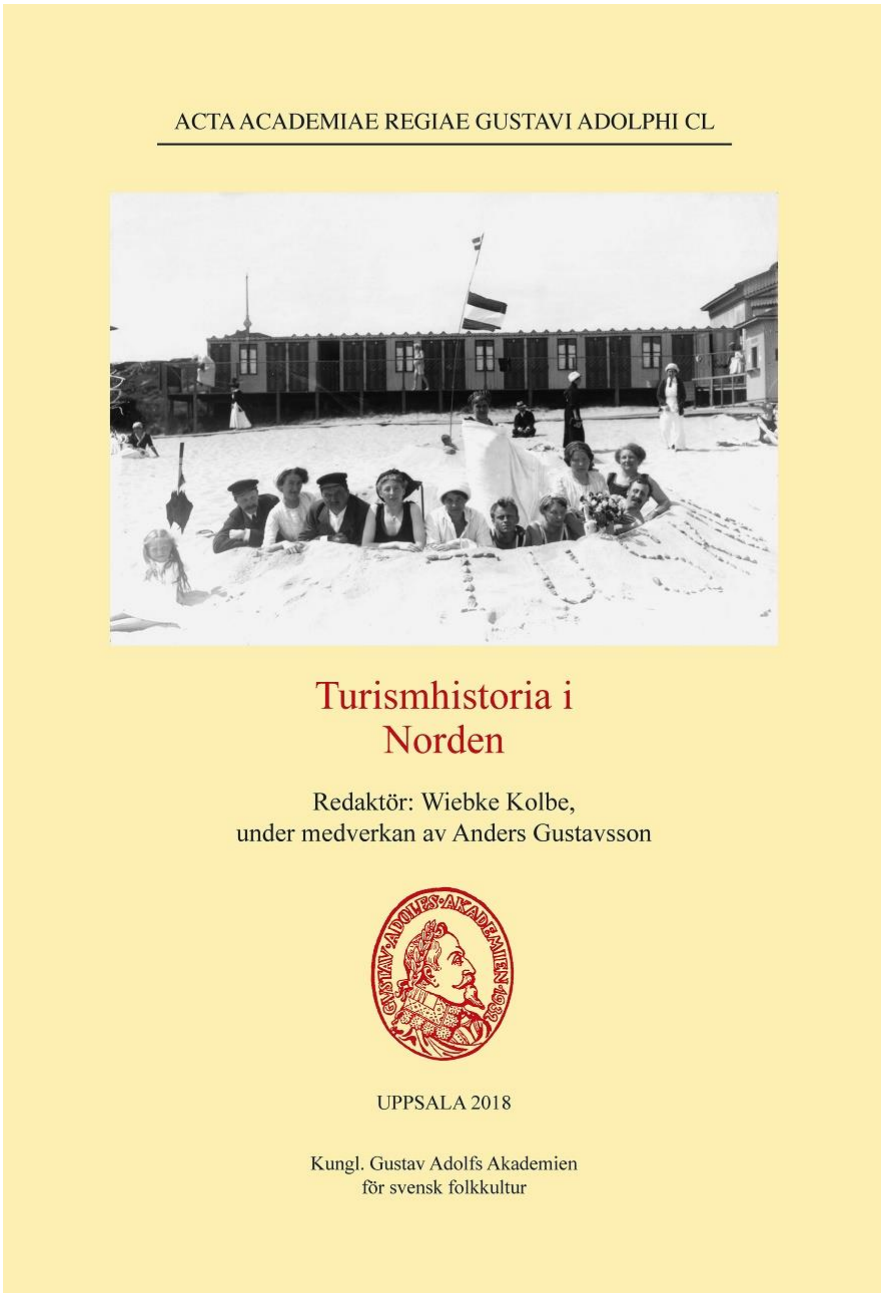

Per-Olof Eliasson:
Strömstad Academy Celebrates Ten Years.

OM UNIVERSITETSLÄRAREN KONTAKT ANNONSERA NYHETSBREV SULF.SE TWITTER ARKIV

Universitetslärare

ARTIKLAR KRÖNIKOR DEBATT Sök ... SÖK

Akademisk frihet Doktorand Etik Finansiering **Forskning** Jämställdhet Karriär Kvalitet Ledarskap Politik Porträtt Samverkan Villkor SULF Utbildning Utland

Strömstad akademi firar tio år

Hallå där Lars Broman, professor emeritus i fysik vid Högskolan Dalarna och rektor för Strömstad akademi som just haft tioårsjubileum.

26 september, 2018
Text: Per-Olof Eliasson

Lars Broman

Vad är Strömstad akademi?
– Det började som en akademisk hemvist för pensionerade professorer och andra lärare och forskare som inte längre hade plats på sitt gamla lärosäte. Nu har Strömstad akademi 150 medlemmar från hela landet och även från 14 andra länder.

Vad gör Strömstad akademi?
– Vi anordnar en akademisk högtid i Strömstad varje år veckan innan midsommar. I år deltog 60 ledamöter. Och så håller vi en föreläsning i Strömstad en gång i månaden och skriver också en krönika i lokaltidningen varje månad. Lokalavdelningarna som finns i fem städer i Sverige har dessutom möten en gång per termin.

På vilket sätt har ledamöterna nytta av akademin?
– Emeriti fortsätter ofta forska och genom Strömstad akademi har vi möjlighet till en annan e-postadress än vår privata vid publicering och vid kontakter med andra forskare. Dessutom kan man inom Strömstad akademi träffa akademiker från många olika discipliner.

Vad händer inom Strömstad akademi framöver?
– Nästan allt arbete sker ideellt, men nu har vi blivit så stora att vi skulle vilja få ett litet statligt stöd så vi kan anlita en administratör. Hittills har akademin varit ett institut för avancerade studier, men vi vill också komma igång med utbildning. Ett par ledamöter har skrivit ihop en kursplan för en forskningsförberedande kurs. Vi håller på att kontakta Högskolan Väst, som vi har en avsiktsförklaring med sedan 2012, för ett eventuellt samarbete.

Gunnar Windahl: Vad är ett faktum? Oklarheter och missförstånd apropå dagens debatt om 'alternativa fakta' och 'faktaresistens.'

Abstract.

There is no unanimity as to the signification about the humble word fact. Whereas in some cases fact denotes an objective occurrence, in others it is used as a synonym for a datum or a particular, true proposition. Thus, one often utters sentences of the form "It is a fact that x," which in some cases is intended to mean that x is indeed the case, and in others that the assertion "x is the case" is true. Yet again, one encounters the expression 'scientific fact,' without any accompanying explanation, despite its ambiguity. Does it mean an actual or possible fact that is or could only be studied by science, or a scientific finding such as an experimental datum or a well-confirmed hypothesis? We are seldom told.

The present text deals with various confusions as those between facts, data, hypothesis and truth, confusions which unfortunately are very common even in scientific discourse.

Det råder ingen konsensus ens i vetenskapliga kretsar gällande innebörden i det oansenliga ordet 'faktum,' I vissa fall denoterar faktum en objektiv händelse, i andra brukas ordet som synonym för datum eller ett specifikt sant påstående. Man stöter ofta på yttranden som " Det är ett faktum att x," vilket i några fall avses innebära att x verkligen är fallet och i andra fall hävdandet att " x är fallet" är sant. Vidare möter man uttrycket 'vetenskapligt faktum' utan åtföljande förklaring trots dess mångtydighet. Syftar det på ett verkligt eller möjligt faktum som bara studeras av vetenskapen eller att vetenskapligt fynd som ett experimentellt datum eller en välbekräftad hypotes?

Låt oss tackla dessa frågor med utgångspunkt från följande exempel:

Faktum: Erik tog Stinas guldklocka. *Datum 1*: Stinas rapport om detta faktum. *Datum 2*: Eriks erkännande. *Hypotes 1*: Erik lånade Stinas klocka. *Hypotes 2*: Erik stal Stinas klocka. Möjligt *bevis för H1*: Erik återlämnade genast och spontant klocka. Möjligt *indicium för H1*: dagen han tog klockan verkade Erik tankspridd och okoncentrerad. Möjligt *direkt bevis för H2*: Erik pantsatte eller sålde Stinas klocka. Möjligt *indicium för H2*: Det var känt att Erik hade stora spelskulder.

Om vi någonsin skall komma någonstans i en domstol eller i ett laboratorium måste vi observera skillnaden mellan faktum och datum liksom skillnaden mellan en hypotes och de data som tjänar som bevis för eller emot densamma, då vi inser att rättvisa är kritiskt beroende av testandet av objektiv sanning.

Den moderna vetenskapsfilosofin definierar faktum som ett konkret ting: det är ett tillstånd i ett ting eller en förändring i ett tings tillstånd (händelse). Det finns varken tillstånd eller förändringar i sig. Konkreta ting kan vara osynliga som en elektron eller en nation eller påtagliga som ett bord eller en person (Mahner & Bunge, 1997).

Slutsats:

1. Ett *faktum* är en verklig eller möjlig händelse i den verkliga världen. Tillstånd hos ett konkret ting och förändringar i dess tillstånd är fakta. Av detta följer att exempelvis en

välgrundad hypotes inom biologin inte är ett faktum: den refererar till ett faktum d v s en process eller ett antal processer. På samma sätt finns det inga 'vetenskapliga fakta' : bara en procedur för att uppnå kunskap kan vara vetenskaplig (eller inte), inte föremålet för vår utforskning. Konstrukt som begrepp och påståenden är inga fakta. - de är varken tillstånd hos ett ting eller en förändring i ting. Det är således ett misstag att kalla ett faktapåstående ett 'faktum'.

Icke-händelser är inte fakta. Att inte blivit vaccinerad mot mässling är inte en händelse och räknas därför inte som en orsak till mässling. Med andra ord finns det inga negativa fakta.

2. *Datum*: Resultatet av en varseblivning och i synnerhet en observation är ett datum. Ett datum är ett uttalande i formen "Tinget x är i tillståndet y (eller genomgår processen z). I vardagslivet är många data givna som minnesdata, perceptionsdata och som vanligen inte eftersöks och som ofta felaktigt betraktas som sanna. Dessutom betraktas de som 'fakta' så att även inom vetenskap och filosofi brukas orden 'datum' och 'faktum' som synonymer. Detta bruk är emellertid inkorrekt då data är påståenden, inte fakta. Data refererar till fakta och kan vara mer eller mindre sanna. Om mindre sanna, korrigerbara. Om ett datum inte refererar till ett faktum är det falskt. Exempel: rapporter om observerade flygande tefat. Med andra ord bör vi inte sammanblanda faktapåståenden med de fakta de refererar till. Ett datum är en rapport gällande ett eller flera fakta. När vi ber någon 'ge oss fakta' så efterfrågar vi inte fakta som sådana utan data om dem.

Slutligen bör vi hålla isär data och bevis. Ett bevis är ett datum knutet till en hypotes eller teori: det finns inga bevis i sig.

3. Fakta får inte sammanblandas med sanning vilket ofta sker i vardagligt språkbruk. Fallande kroppar har alltid accelererat men Galilleo var den förste som formulerade det sanna påståendet att kroppar i fritt fall accelererar.

Jag överlåter nu till läsaren att fundera över innebörden i uttrycken 'alternativa fakta' och 'faktaresistens.'

Litteratur

Mahner, M & Bunge, M *Foundations of Biophilosophy*. Springer, 1997.

Åsa Morberg: Litterär kanon – något för Sverige? Debatt om litterär kanon stärker läsandet i skolan

Sverige är ett av de få länder i Europa som saknar en litterär kanon, dvs. en lista med goda svenska litterära verk som alla svenskar bör ha läst. Begreppet litterär kanon är dock laddat, belastat och komplicerat och därför nästan svårt att använda.

Man kan, om man så vill, istället använda begreppet litteraturlista. Bör en sådan litteraturlista finnas? Bör det finnas flera olika litteraturlistor för olika ändamål? Varför? Varför inte? Hur bör den se ut i så fall? Vilka intressenter finns? Vilka bör delta i ett arbete med att utveckla en sådan? Vi är alldeles eniga och överens om läsningens betydelse, men inte om en litterär kanon.

I många länder har man utarbetat en litteraturlista för skolan, en så kallad litterär kanon, som visar vilka de allra viktigaste böckerna varit och är. Det kan sägas vara det litterära arvet, som man vill ge de kommande generationerna. Det är böcker som många lärare och andra akademiskt utbildade anser vara något som alla borde ha läst någon gång under sitt liv. **En litterär kanon är kanske allra** viktigast för de barn vars föräldrar saknar högskoleutbildning eller har flyttat hit till Sverige från ett annat land. Ett problem är naturligtvis att lekmän kan tycka att andra böcker är viktigare, om man tycker att böcker är viktiga över huvud taget, förstås.

I DELS, (De litterära sällskapens samordning) en paraplyorganisation för de 117 litterära sällskapen diskuteras nu en möjlig utveckling av en svensk litterär kanon, med stöd av de litterära sällskapen i Sverige. Jag sitter i DELS styrelse och är ordförande i ett litterärt sällskap, Stig Sjödin Sällskapet, en känd arbetarförfattare från Sandviken.

En litterär kanon har debatterats fram och tillbaka, och resultatet har blivit att Sverige, till skillnad från många andra länder, alltjämt saknar en lista över de "viktigaste" böckerna, eller *en svensk litterär kanon*. Det har varit på tal i många år och diskuterats i många olika sammanhang, men kanske det nu är på väg att utvecklas en litterär kanon på initiativ av DELS.
Utan att på något sätt mästra, kan vi konstatera att litteraturhistoriska kunskaper berikar läsupplevelser. Många litteraturvetare har skrivit om litterär kanon.
Litteraturvetaren Lars Lönnroth hävdar i en artikel exempelvis tre skäl för litterär kanon. Det första skälet är det estetiska. Det är alltid bra att ha tillgång till klassiska och konstnärligt kvalificerade texter. Även om det inte finns någon ”absolut norm som kan avgöra vilka som objektivt sett är ”de bästa”. En litterär kanon ska försöka visa vilka författare som betytt mycket för en nation. Den litterära kvalitén måste givetvis sedan varje läsare själv bedöma.
Ett annat skäl är, enligt Lönnroth, det historiska; ”en traditionell svensk kanon ger oss kunskap om de texter som har uppskattats, beundrats och haft inflytande under tidigare perioder”. Vi får en större förståelse för hur människor tänkte förr i tiden, vilka tänkesätt och normer som var aktuella, men samtidigt behöver vi inte ta till oss dem själva.
Det tredje skälet grundar sig i den språkpolitiska aspekten. Engelskan får en allt större och starkare ställning i världen och en litterär kanon kan hjälpa oss att bevara vårt modersmål. Detta innebär inte att vi stänger ute andra influenser och motsätter oss alla låneord. Det kan dock hjälpa oss att ”bygga vidare på vad snillrika diktare har sagt och skrivit”.
Vad finns det mera för motsättningar eller invändningar gentemot en litterär kanon? Vårt nationella styrsystem för skolan innebär att en litterär kanon inte kan beslutas och föreskrivas lärare. Den bör mera ha karaktären av en lista att inspireras av. Vi i Sverige överlämnar till de professionella lärarna att välja arbetssätt och även innehåll.
Fastställandet av en litterär kanon ska inte göras av politiker. De ska ange mål och besluta om resurser. Litteraturlistan bör vara en inspirerande läsning och ett stöd till Sveriges

lärarkår. Skolverket, Svenska akademien, litteraturvetenskapsprofessorerna och andra aktörer, som DELS och de litterära sällskapen som har sakkunskap i frågan behöver samverka. Det är också viktigt att lärare är medaktörer i processen.
Med detta sagt, är det min förhoppning att förslaget till litterärkanon ska bidra till att vi får en bred, offentlig debatt om litteraturens betydelse i skolan.

Literary Canon: Is a canon reflecting important work in the Swedish literature heritage something for Sweden? A debate about whether such a canon would strengthen reading in schools

Sweden is one of the very few countries in Europe without a canon of valuable Swedish literature (a literary canon), i.e. a list of important Swedish literature that all Swedes should be familiar with. The concept of a literary canon, however, is discussed, controversial, and complicated, and therefore, almost too hard to use as a reference point.

Should such a literature list exist? Should there be several different reading lists for different purposes? Why? Why not? What should it look like? Who are the stakeholders? Who should participate in the process of developing such a literary list? We are united and in agreement on the importance of reading, but not if we should develop a 'literary canon'.

Many countries have prepared a reading list for schools, showing which the most important books were or even are. It could be the literature heritage, to hand over to future generations. There are books that many teachers and other academically educated believe are something everyone should have read sometime during their life.

A 'literary canon' is perhaps most important for those children whose parents do not have college education or have moved to Sweden from another country. A problem, of course, is that lay-persons may think that other books are more important, if you at all think that books are important all, of course.

In the Swedish DELS (De litterära sällskapens samordning) an umbrella organization for the 117 literary societies there is now being discussed a possible development of a Swedish 'literary canon', with the support of the literary societies in Sweden. I am a member of the Board of DELS and I am the Chairman of a Literary Society, Stig Sjödin Association, an author known for works from the city of Sandviken.

A 'literary canon' has been debated back and forth, and so far, unlike many other countries, we still do not have a list of the "most important" books, or a Swedish 'literary canon'. For many years this has been discussed in many different contexts, and maybe now it is time to develop a 'literary canon' based on the initiative of the DELS.

Without patronizing, we can conclude that a literature knowledge enriches reading experiences.

A Swedish Professor of Literature Science, Lars Lönnroth, argues in an article that there are three reasons speaking in favor of a 'literary canon'. The first is the esthetical. It is always good to have access to classic and artistic texts of good quality.

Although there is no absolute standard that can objectively determine "the best" ones, a 'literary canon' will attempt to show that a certain author was important to a specific nation. Although in the end it will of course be up to the reader to assess the value of suggested literature in such a 'literary canon'.

Another reason is; "a traditional Swedish canon gives us knowledge of the texts that have been appreciated, been admired and enjoyed influence in prior periods of time". We get a better understanding of how people were thinking in the past, the mindset and standards that were relevant, but at the same time, we do not need to adhere to those values.

The third reason is based on the aspect of language. English is as a language now has a strong position and influence in the world, and a 'literary canon' can help us to preserve our native language. This does not mean that we should exclude other influences and oppose the use of foreign words. However, it can help us to "build on what the ingenious Swedish poet has said and written".

What is there more to disagreements or objections in relation to a 'literary canon'? Our national control systems for our schools mean that a 'literary canon' cannot be decided and provision should be made for teachers. It should further have the character of a list to be inspired by. We in Sweden submit to the professional teachers to choose work methods and even content.

The determination of a 'literary canon' should not be made by politicians. They must specify objectives and decide on resources. be an inspiring reading and a support for Sweden's faculty. The National Agency for Education, the Swedish Academy, literature science professors and other participants, such as DELS, and the literary societies with expertise in the matter need to interact. It is also important that teachers are part of the process.

That being said, it is my hope that the 'literary canon' will contribute to a broad, public debate about the role of literature in schools.

Gudmund Bergqvist:
För medlemmar i Strömstad Akademi i Göteborgstrakten

Under hösten kommer Strömstad Akademi ha samarbete med Rotary Poseidon Göteborg genom att medlemmarna inom akademin inbjudes som gäster till Poseidons möten.

Det finns dem som beskriver Rotary som världens största folkbildningsklubb - så det finns många gemensamma drag.

Den 27 augusti föreläste Rune Wigblad kring magnetteknik. Vid det mötet var 6 av akademins medlemmar närvarande.

Den 29 oktober kommer Anders Gustavsson föreläsa kring turism i Bohuslän.

Lokalen är Torstensons gatan 3 Göteborg(Svarta Örn) Göteborg.

En inbjudan kommer 2 v innan dessutom sändas till Göteborgsmedlemmarna liksom tidigare.

Samling och mingel kl 18, middag kl 18.30 föreläsning 1900 .

Pris 160kr för middag.

Utom dessa mera formella gemensamma möten kan nämnas :

Den 8 oktober kommer Ingvar Lindgren göra ett sk egoföredrag och den 22oktober kommer fd rektorn vid Handelshögskolan Lars Nordström föreläsa troligen kring den ekonomiska situationen i världen

Ni är min, Aadus eller Ingvars gäst .

Obs Man måste förtidsanmäla till larshsvennson @hotmail.com senast 3 dagar innan. Krögaren vill veta hur många som äter.

Välkomna !

Strömstads Tidning
27 september 2018

FN-soldat, språklärare, författare

STRÖMSTAD

Han doktorerade med en avhandling på tyska om Günther Wallraff – i USA. Han har varit FN-soldat och stått mellan Israel och Arabstaterna och han är flyktingguide i Falun. Nu skriver han på sin självbiografi i Strömstads litterära residens.

Klippan i Kaikoura är titeln, en anspelning på förra hösten, när Erik Eriksson och hans hustru bodde på Nya Zeeland. En dramatisk händelse förknippad med staden Kaikoura hör ihop med att Erik kom igång med författandet. Vad vill han inte avslöja när han berättar om sitt skrivande vid kyrkans återkommande sopplunch.

– Det får man läsa i boken.

Men ett bra tips för den som vill ha inspiration till att skriva är att gå via en främmande miljö, säger han.

– Jag hade haft planer på att skriva en biografi och det lossnade där, med nya vyer för livet.

NU ÄR BOKEN snart klar och han siktar på publicering i februari nästa år. Som tack för sin presentation av arbetet i församlingshemmet har han just fått Dag Hammarskjölds *Vägmärken*, dagboksbaserade anteckningar. Själv har han också delvis dagböcker som underlag, berättar han.

Bland annat skrev han dagbok som FN-soldat under Oktoberkriget 1973 mellan Israel och en koalition av arabstater.

– Jag tillhörde en bataljon som var på väg tillbaka till Sverige, men anmälde mig som frivillig att resa till Egypten för FN. Vi stod mellan de stridande parterna. Det var dramatiskt, säger han.

Med detta i bagaget är han också Nobelpristagare. FN:s fredsbevarande trupper fick kollektivt Nobels fredspris för 30 år sedan, 1988. Diplomet har han därhemma.

HANS ENGAGEMANG FÖR fredsfrågor har fortsatt, bland annat under USA-tiden.

– Min fru och jag ledde en fredsdemonstration 2003 genom Madisons gator, före Irakkriget. Det var häftigt, men det hjälpte inte.

Däremot var han med och vände krigsopinionen till en fredsopinion mot president Bush Jr under Irakkriget. Rörelsen fick till stånd en folkomröstning i hans hemstat Wisconsin, om att ta hem de trupper ur nationalgardet som placerats i Irak. Det blev ett rungande ja och initiativet spred sig till flera delstater.

ERIK ERIKSSON ÄR född i Norsjö i Västerbotten, men sedan han flyttat tillbaka till Sverige, tillsammans med sin amerikanska fru, har han varit högskolelektor i engelska i Falun, där han också varit lokalpolitiskt engagerad för Miljöpartiet och aktiv som flyktingguide.

Men i den gångna valrörelsen har han legat lågt. Han avvecklar det politiska engagemanget för att skriva och umgås med familjen. Men som flyktingguider är han och hustrun fortfarande aktiva, som stöd och kontaktpersoner åt två kurdiska familjer.

– Vi träffas, grillar och äter och så finns det ofta saker de behöver hjälp med.

Den första familjen kom till Falun 2012. Sedan har familjen Eriksson hjälpt mannens bror och hans familj att ta sig hit via Turkiet och den grekiska ön Lesbos.

– Kvinnan var gravid i sjunde månaden. Barnet föddes 21 december 2015 i en ambulans mellan Falun och Borlänge.

DET VAR HÖSTEN 2015, innan åtstramningarna i svenskt mottagande gjordes.

– Vi engagerade oss när Migrationsverket ville flytta flyktingar från Borlänge till andra förläggningar.

Det finns sammanlagt sju barn i de hägge familjerna, barn som Erik Eriksson och hans hustru betraktar som sina extra barnbarn.

– Vi har ett eget också, som föddes i somras.

– Därför tar jag det lugnt med politiken. Jag är farfar och jag vill skriva.

Det blir troligen spännande läsning. På Erik Erikssons CV finns bland annat sådant som att ha smugglat in oppositionell litteratur i dåvarande DDR (Östtyskland) och att ha gjort film om Berlinmurens fall.

MARITA ADAMSSON

Bild: MARITA ADAMSSON

FREDSENGAGEMANG. FN-soldat och därmed Nobelpristagare, bland mycket annat. Erik Eriksson skriver på sin självbiografi.

Strömstads Tidning 29 september 2018

FÖREDRAG. Förra hösten berättade Lars Ingelstam om sin Rysslandsbok på Strömstads bibliotek.

Ryska folket är inte våra fiender

VETENSKAPSKRÖNIKA: SATSA PÅ KONTAKTER FOLK-TILL-FOLK

Sverige satsar allt större resurser på ett stärkt försvar – mot vår "enda" fiende Ryssland.
Men militär avskräckning är ingen lösning för framtiden.
Civilt samarbete är främsta vägen till långsiktig fred i vårt närområde.

Sedan Berlinmuren fallit inledde Sverige 1991 en omfattande stödinsats till reformprocessen i det nya Ryssland – den pågick fram till 2008.

Nu är det annorlunda. En militär upptrappning har skett – 2015 skedde en uppräkning av försvarsanslaget med 26 miljarder, till drygt 50 miljarder år 2020. Ryssland framställs som vår (enda!) fiende. Men i regeringens utrikesdeklaration 2017 sägs: "Vi ska ... verka långsiktigt och uppmana Ryssland till samarbete istället för konfrontation"

I min bok *Grannlaga – kontakter med ryssar och Ryssland* (2017) ges ett stort antal exempel på just samarbeten som skulle kunna utvecklas.

Vänortsutbyten har till exempel varit en grundbult när de nordiska länderna kom varandra närmare. En nysatsning startade 2017 med 8 svenska partners och ett 15-tal ryska. Intresset från rysk sida har varit stort. Men kontakterna mellan organisationer i civilsamhället (kyrkor, miljörörelser med flera) är för närvarande svåra, eftersom de ryska samarbetsparterna riskerar att bli utpekade som "utländska agenter".

I norr, Barents-regionen, finns sedan länge ett brett samarbete som involverar Ryssland, Sverige, Norge och Finland. Det innefattar många kontakter folk-till-folk, inom miljö, journalistik, transporter och livräddning. Här finns modeller för samarbete mellan människor och samhällen.

Riksdag och regering bör ge kraftigt ökade resurser till samarbete med civila aktörer i Ryssland för avspänning, säkerhet och fred

LARS INGELSTAM. Professor emeritus i Teknik och social förändring, ledamot av Strömstad akademi

Inom kulturområdet finns en god tradition, som inleddes redan under tidigt 1990-tal. I dag främjar ambassaden i Moskva och generalkonsulatet i Sankt Petersburg aktivt svensk kultur och utbyten (men behöver mera pengar). En annan paradgren inom svensk-ryskt samarbete är utbildning av ryska journalister.

Inom sociala sektorer, inte minst gällande barn och unga i svårigheter, hände mycket under perioden 1991-2007. Professionella från de båda länderna fann varandra. Sådant arbete skulle kunna återupptas i ganska stor skala.

Riksdag och regering bör ge kraftigt ökade resurser till samarbete med civila aktörer i Ryssland för avspänning, säkerhet och fred i vårt närområde. Ryska folkets inställning till Sverige och svenskar är positiv. Vi svenskar behöver däremot ändra attityd. Ryska folket är inte våra fiender.